

14:21 TÅNGEN GÖTEBORG
BOPLATSOMRÅDE GRAVAR SONDERINGSGRÄVNING

14:21 TÅNGEN GÖTEBORG BOPLATSOMRÅDE GRAVAR SONDERINGSGRÄVNING

Provgrävning inom osäkert fornlämningsområde i samband med stadsplanläggning.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Fornlämningsområdet 14:21 var beläget på fastigheten Tången 1:6, Tuve, Göteborgs stad.

Grävningssorsak: Provgrävning för kostnadsberäkning i samband med stadsplanearbete.

Grävningstid: 3 - 5 juni 1970.

Antal timmar i fält: 37 arkeologtimmar och 119 grovarbetstimmar.

Undersökt yta: Inom fornlämningsområdet, som omfattar ca 5 000 kvm upptogs 34 m schakt.

Platsledare: Kj. Cullberg.

TOPOGRAFI

Området utgjordes av den moränklädda västra utlöparen av ett mindre bergsparti (fig 1 och 4). Utlöparens krön bildade en tämligen väl avgränsad plåtå vilken uppenbarligen utjämnats och markerats genom äldre odlingar.

Ca 150 m öster om 14:21, på nästa lilla bergsparti, låg fornlämningskomplexet 14:19 - 20 (domarring, hög, gravfält). Ca 200 m åt väster fanns ett område med oregelbundna stensättningar (14:14).

UTSEENDE FÖRE UNDERSÖKNING

Vid riksantikvarieämbetets inventering 1964 hade registrerats tre osäkra stensättningar (fig 2, anläggning 1 - 3). Stensättningarna var 4 - 6 m i diameter och 0,2 - 0,3 m höga, samtliga var skadade, anläggning 3 till större delen bortgrävd, endast en kantvall återstod. Vid undersökningen registrerades ytterligare en osäker sten-

sättning, (anläggning 4) ca 10 m i diameter och 0,2 m hög, delvis täckt av en bred stensträng (anläggning 5) ca 30 m lång och 5 m bred.

FRÅGESTÄLLNINGAR

Avsikten med undersökningen var att i samband med stadsplanläggning av området söka fastställa om det rörde sig om ett fornlämningsområde samt att få en uppfattning om kostnaderna för en totalundersökning.

ARBETSBESKRIVNING

Inom området upptogs sju schakt (fig 2, schakt I - VII). En del schakt (se nedan) grävdes ner till alven, en del endast ned till stenpackning, vilken framrensades. Efter avslutad grävning igenlades samtliga schakt.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

S c h a k t I (6 m långt och 1 m brett) upptogs för att utröna karaktären av anläggning 1. Utanför anläggningen förekom ingen sten. Inom anläggningen fanns en stenpackning av tätt lagda stenar (fig 5). Stenarna i stenpackningens yta var 5 - 10 cm stora. Under dessa låg större stenar, upp till 50 cm stora. Stenpackningen bröts inte.

S c h a k t I I (5 m långt och 1 m brett) upptogs för att utröna karaktären av anläggning 2. Utanför anläggningen ingen sten. Inom anläggningen en vällagd stenpackning av i botten 0,3 - 0,4 m stora stenar täckta av ett skikt mindre stenar 0,1 m stora. Stenpackningen bröts inte.

S c h a k t I I I (3 m långt och 0,5 m brett) upptogs i en skadad del av anläggning 2 för att om möjligt få daterande fynd. Stenpackningen var i ytan lös och rucklig. Det iaktogs att de undre stenarna låg på ett mörkt, sotinblandat skikt, endast några få centimeter tjockt (kulturlager?). Inga fynd påträffades. Delar av schaktet genomgrävdes ner till alven.

S c h a k t I V (2,5 m långt och 0,4 m brett) upptogs genom kantvallen till anläggning 3. Vallan bestod av ett upp till 0,5 m tjockt humusskikt utan kolinblandning. Ingen sten. Grovarbetar-

nas teori att på platsen stått en potatisstuka verkade rimlig. Schakt V (27 m långt och 0,5 m brett) upptogs tvärs över platån och genom stensträngen anläggning 5 för att få en profil genom området och för att söka eventuella flatmarksgravar inom området. Schaktet grävdes i sin helhet ner till alven. Schaktets profil framgår av fig 3. Jordarten i schaktet bestod av mycket finmaterial (finmo-sand). I övergången mellan humusskikt och alv förekom en hård och ett antal nedfärgningar som tolkades som stolphål, grövre och finare. Humusskiktet innehöll spridda fynd och kol. Som framgår av fig 3 var humusskiktets undersida mot alven tämligen jämn, endast avbruten av nedfärgningar för hård och stolphål. Endast i schaktets sydligaste del, under anläggning 5, var övergången mot alven ojämn. Detta tolkades så att området norr om stensträngen, anläggning 5, varit odlad varvid odlingen rört om kulturlagret och lämnat den tämligen jämna gränsen mot alven. Under stensträngen däremot hade kulturlagret icke berörts av odlingen utan uppvisade här sin naturliga undersida. Är denna tolkning riktig innebär det att kulturlagret är äldre än odlingen och stensträngen samt att stensträngen är äldre än eller samtida med odlingen.

Schakt VI (2 m långt och 1 m brett) upptogs för att visa stenmaterialet i stensträngen i yta. Schaktet genomgrävdes ner till alven. Stenmaterialet var ojämnt (0,1 - 0,5 m) och låg i lösa anhopningar omedelbart under torven. Under stenen vidtogs kulturlagret på samma sätt som beskrivits under schakt V.

Schakt VII (2 m långt och 0,5 m brett) upptogs för att kontrollera kulturlagrets ojämna undersida under stensträngen. Iakttagelserna från schakt V bestyrktes.

FYNDEN

Fynden förekom spridda utan några speciella koncentrationer. Keramiken består av skärvor upp till 5 cm stora. En del skärvor är glättade. Käriform kan ej anges. Godstypen kan möjligen hänföras till järnålder.

Schakt nr	Keramik oornrad	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta, redskap			Övrigt		
		gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st
I	1								Bränd lera		2
V	112	4	20	15	290	Knacksten fragm	1	395	Bränd lera Kvarts	1	99 36
VI	22								Lerklining	1	37
VII	23	1	3						Bränd lera		1
S:a	158	5	23	15	290		1				

KARTMATERIAL

Kartor från storskifte 1761 och enskifte 1826 redovisar området som betesmark.

SAMMANFATTNING OCH TOLKNING

Anläggning 1 och 2 innehåller vällagda stenpackningar och utgör troligen gravar, vilka lagts ovanpå ett äldre kulturlager. Möjligheten att stenpackningarna utgöres av vällagda odlingsrösen kan dock icke uteslutas. Platån innehåller i övrigt rester av ett boplatslager, som i sin övre del skadats av odling. Boplat- sen kan på grund av keramiken möjligen hänföras till järnålder.

SUMMARY

Seven trenches (Fig. 2) were cut within a supposed complex of prehistoric sites (Figs. 1 and 4) in order to ascertain the nature of the area in connection with city plans for the building of new areas. Probing showed that the area contains the remains of a settlement, possibly dating from the Iron Age, as well as some carefully laid stone-packings, which are probably graves.

Kjerstin Cullberg

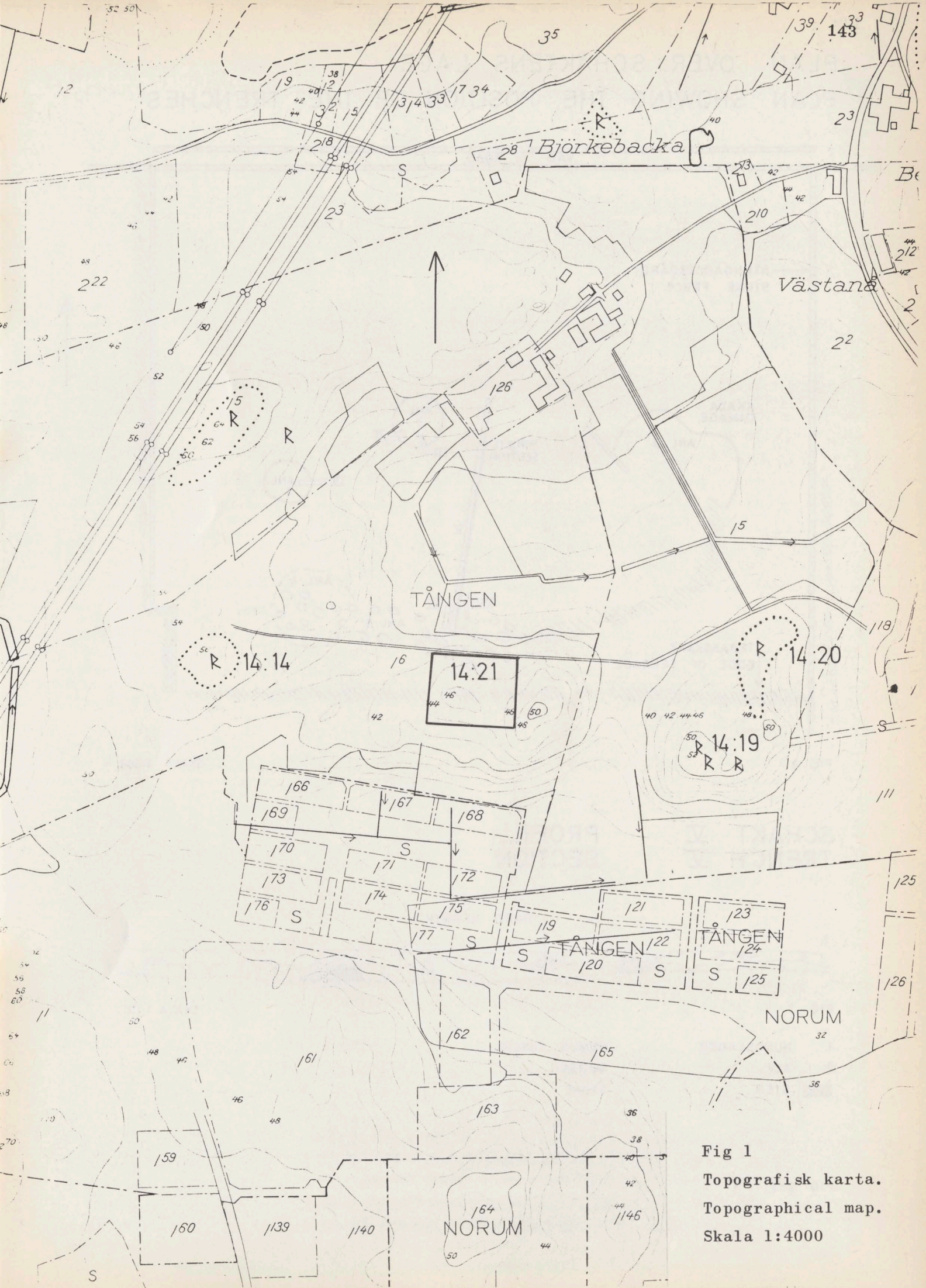


Fig 1
 Topografisk karta.
 Topographical map.
 Skala 1:4000

PLAN ÖVER SCHAKTENS LÄGE
 PLAN SHOWING THE POSITION OF THE TRENCHES

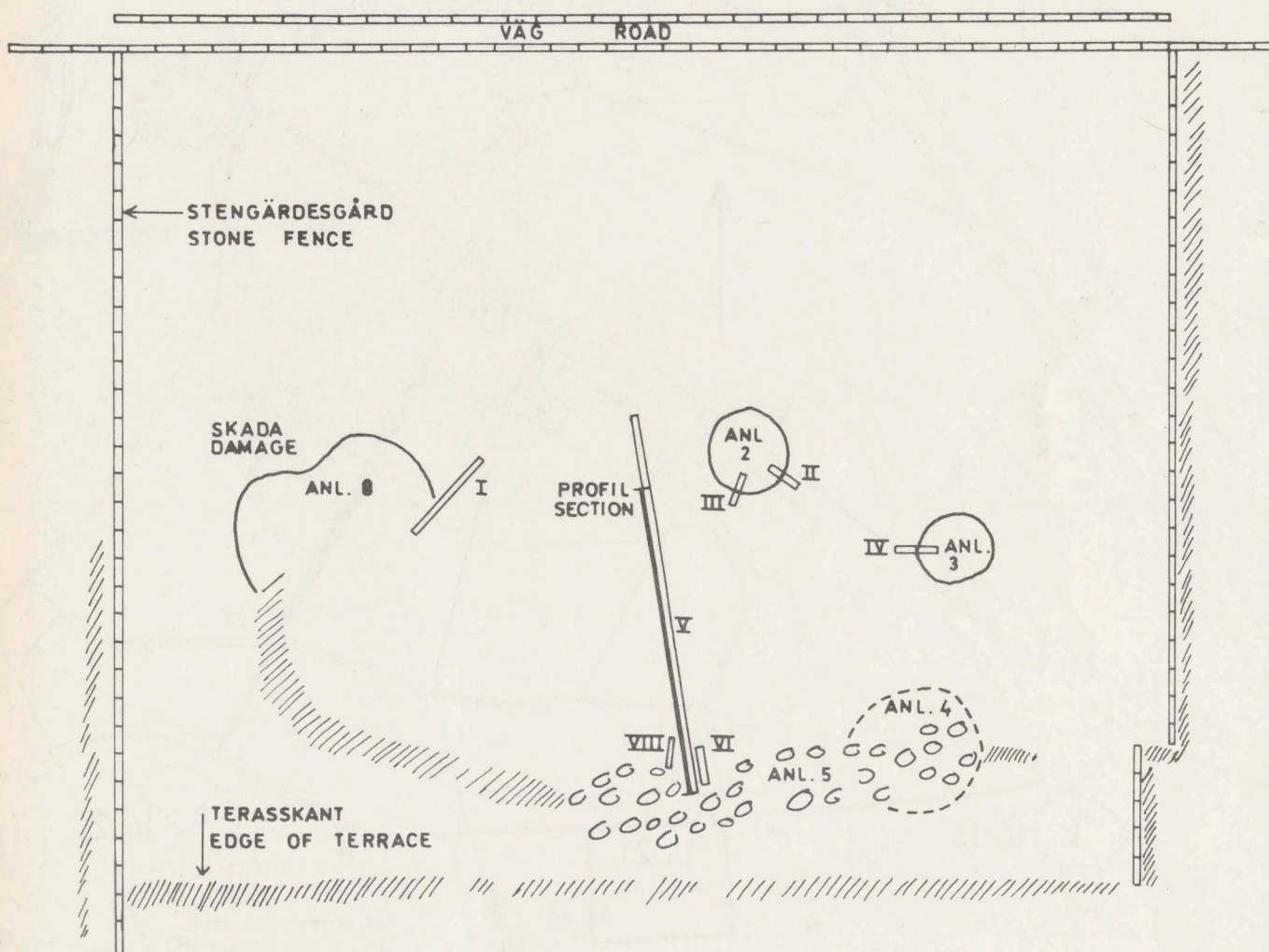


FIG 2

SKALA 1:500

SCHAKT V PROFIL
 TRENCH V SECTION

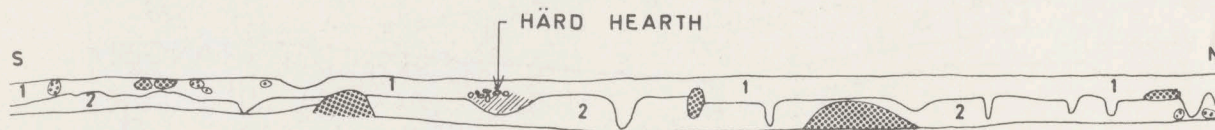


FIG 3

SKALA 1:100

- | | | |
|----|------------|-------------|
| 1. | HUMUSLAGER | HUMUS LAYER |
| 2. | ALV | SUBSOIL |
| | STEN | STONE |

FIG 2-3



Fig 4

Översikt över platån, från öster.

General view of the plateau. View from the east.



Fig 5

Schakt I, från nordöst.

Trench I. View from the north-east.